

ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

(посада керівника філії)

Ігор ЧЕБАН

(підпис)

(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« _____ 20__ р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Коломийського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

на 2025 рік

с.Нижній Вербіж - 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво	3
2. Цілі ведення господарства	7
3. Характеристика лісових ресурсів	8
4. Екологічні цінності	11
5. Природоохоронні заходи	18
6. План господарських заходів	25
7. Моніторинг лісів	37
8. Соціальні аспекти	41

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроєкт», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

1. Загальна інформація про Надлісництво

Коломийське надлісництво розташоване в Івано-Франківській області на території Коломийського, Надвірнянського, Косівського та Івано-Франківського адміністративних районів. *Поштова адреса: вул. Дружби, 18; с. Нижній Вербіж, Коломийський район, Івано-Франківська область; 78218, електронна адреса: kolomyiske.lg@e-forest.gov.ua*

Організаційна структура підприємства

№ п/п	Найменування лісництв	Площа, га
1.	Заболотівське	2866
2.	Отинійське	3768
3.	Печеніжинське	4516
4.	Слобідське	3763
5.	Шепарівське	5588
6.	Чернелицьке	6530
7.	Косівське	2392
8.	Кутське	2124
9.	Яблунівське	3347

10.	Космацьке	4408
11.	Березівське	3869
12.	Майданське	5821,4044
13.	Білоославське	5508
14.	Любіжнянське	5541
15.	Дорівське	5588
16.	Микуличинське	3034
17.	Поляницьке	5192
Загальна площа надлісництва		73855,4044

Нинішнє лісовпорядкування проведено у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками площа лісовпорядкування 2010р. становила **73451,0 га.** га.

Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2024 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2025	Кількість	
			лісництв	Майстерських дільниць
73451	-	73855,4044	17	105

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими

законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу.

Природно-кліматичні умови

На клімат району найбільше впливає географічна широта, а також абсолютна висота над рівнем моря, віддаленість від океану, рельєф що оточує територію області, характер підстилаючої поверхні. Район одержує 100-105 ккал/см² сонячної радіації і лежить в двох кліматичних зонах- теплій (східна рівнинна частина) і помірній (західна, північна і південна перед карпатська та карпатська частина).

Середні температури січня – 5°C, липня + 18°C. Середньорічна кількість опадів на сході до 700 мм., на решті території 700-800 мм.(крім південного заходу в перед гірській та гірських областях, де кількість опадів максимальна і становить 800-1000 мм.).

Переважаючі вітри – північно-західні і східні. Вітри переважно слабкі і помірні зі швидкістю 0-5 м/с, взимку 6-10 м/с. В окремі роки спостерігаються ураганні вітри до 20-25 м/с.

Початок зими прийнято відраховувати від часу, коли середньодобові температури опускаються нижче 0°C. На рівнинній території цей період настає в кінці листопада в гірській частині на початку листопада. Переважає хмарна погода із снігопадами, які приносять західні вітри. Часті відлиги з денними температурами 0°C +6°C. Східні вітри бувають досить сильними і приносять великі морози. Найхолодніший місяць січень.

Весна на рівнинній території починається в першій декаді березня, середньодобові температури піднімаються вище 0°C тане сніговий покрив, а в гірській частині перша декада квітня . Погода дуже мінлива, з частими заморозками, які приносять північні або східні вітри. В третій декаді починається вегетаційний

період, коли середньодобові температури переходять через 10°C. Для травня характерна велика ймовірність сухих днів.

Літній період настає в кінці травня, коли середньодобові температури перевищують +15°C. Велика тривалість дня і висота сонця зумовлюють високі температури і малі контрасти їх протягом сезону. Найтепліший місяць липень для якого ймовірні дні з середньодобовими температурами понад + 25°C. Для літніх місяців характерна значна кількість опадів, які приносять вітри з Атлантичного океану. В червні часті зливні дощі. В другій половині літа спостерігаються посушливі періоди.

Осінь починається 11-14 вересня, коли середні температури опускаються нижче 15°C. Поступово знижується температура, однак у 20-х числах вересня часто спостерігається так зване «бабине літо» зумовлене південними вітрами. У жовтні вже бувають перші приморозки. Поступово починає переважати хмарна, з незначними дощами і туманами погода. Інколи випадає мокрий сніг, а в листопаді вже бувають морози, що знаменують кінець осені.

Коломийське надлісництво бере на себе добровільне довготермінове зобов'язання щодо дотримання принципів і критеріїв FSC® стандарту системи ведення лісового господарства для України (далі - FSC® стандарт для України).

Відповідальним за процес лісової сертифікації по надлісництву призначається начальник надлісництва Смічик А.О.

Коломийське надлісництво підтверджує прихильність і дотримання вимог принципів і критеріїв FSC® стандарту для України і зобов'язується:

1. Застосовувати на практиці принципи і критерії FSC® стандарту для України зі сталого ведення лісового господарства.
2. Використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку.
3. Вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення.
4. Консультуватися у усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку.
5. Відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісгосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним.

6. Вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище.

7. Гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідними чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

2. Цілі ведення лісового господарства

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;

- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;

- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;

- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;

- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;

- наросування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;

- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;

- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;

- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;

- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;

- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;

- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;

- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;

- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;

- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формуванні лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

3. Характеристика лісових ресурсів

Поділ лісів на категорії

Категорія лісів	Площа	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (під категорії)	23387,3	31,7
Національні природні парки (заповідна зона)	619,2	0,8
Національні природні парки (зона регульованої рекреації)	5836,9	7,9
Національні природні парки (зона стаціонарної рекреації)	15,2	-
Національні природні парки (господарська зона)	8300,7	11,3
Регіональні ландшафтні парки (заповідна зона)	2102,9	2,9
Регіональні ландшафтні парки (зона регульованої рекреації)	1559,5	2,1
Регіональні ландшафтні парки (господарська зона)	2867,6	3,9
Пам'ятки природи	161,1	0,2

Заповідні лісові урочища	888,3	1,2
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	47,1	0,1
Заказники	987,8	1,3
Ліси історико культурного призначення	1	-
Рекреаційно-оздоровчі ліси (під категорії)	2798,4	3,8
Ліси у межах населених пунктів	6,4	-
Лісопаркова частина лісів зелених зон	686	1
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	1798,9	2,4
Рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон	307,1	0,4
Захисні ліси(під категорії)	6139,5	8,3
Ліси протиерозійні	4325,7	5,9
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	639,5	0,8
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	227	0,3
Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	947,3	1,3
Експлуатаційні ліси	41530,2044	56,2
Всього по надлісництву	73855,4044	100

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по надлісництву. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (Коломийського, Делятинського та Кутського лісгоспів).

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

Основні показники лісового фонду
(за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)

Показники		Одиниці виміру	Загальні обсяги
Загальна площа земель лісового фонду		га	73451
Вкриті лісовою рослинністю землі		га	68616,7
Загальний запас деревостанів		тис. м ³	17201,12
1	В т.ч. запас за природним складом		
	Хвойні насадження	тис. м ³	5875,3
	Твердолистяні насадження	тис. м ³	10930,6
	М'яколистяні насадження	тис. м ³	392,82
	Інші деревні породи	тис. м ³	2,4
	В т.ч. площа і запас за віковою структурою		
3	Молодняки	га	9850,9
	Середньовікові	га	38664,9
	Пристигаючі	га	10487,9
	Стигли та перестійні насадження	га	9613

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального і зумовлений фактичним станом насаджень.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є приймання земельних ділянок протягом ревізійного періоду, переведення незімкнутих лісових культур у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, природний ріст насаджень.

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на непокритих лісовою рослинністю лісових ділянках, так і під наметом лісу в регіоні вивчені достатньо. Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу наступні:

- природне поновлення бука лісового, ялиці білої та ялини європейської під наметом стиглих насаджень і зрубів проходить, в основному задовільно;

- природне поновлення дуба звичайного на рівнинах переважно відсутнє тому полягає необхідність у штучному лісовідновленню, а саме посадка лісових культур.

Отже, в лісовому фонді повинен переважати лісокультурний метод лісовідновлення, і лише у випадках достатньої наявності якісного підросту цінних порід, а також в сирих і мокрих типах умов місцезростання, успішне лісовідновлення можливе шляхом природного поновлення лісу та сприяння природному поновленню, а на рівнинних ділянках де немає достатньої кількості природнього поновлення або взагалі відсутнє необхідно провести лісогосподарський захід як посадки лісових культур головними лісоутворюючими породами.

4. Екологічні цінності

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗ. Приклад: *дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відновлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.*

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у

виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення.

Актуальний список рідкісних видів флори та фауни, виявлених на території Коломийського надлісництва.

Назва виду українською мовою	Назва виду латинською мовою	Місцезнаходження (лісництво)	(квартал)	(виділ)
4	5	6	7	8
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Отинійське	16	1
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Печеніжинське	47	3
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Печеніжинське	23	5
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Печеніжинське	18	8
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Печеніжинське	41	5
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Слобідське	36	19
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Шепарівське	10	9
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Шепарівське	7	12
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Чернелицьке	3	22
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Білоославське	34	15
Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>	Майданське	58	1,14
Зубниця п'ятилиста	<i>Dentaria quinquefolia</i>	Білоославське	53	15
Первоцвіт весняний	<i>Primula veris</i> L	Білоославське	37	20
Ряст порожнистий	<i>Corydalis cava</i> Schweigg. et. Korte.	Білоославське	53	15
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	50	4
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	51	4

Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	25	6
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	30	3
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	10	9,11
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	20	3
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	33	3
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	49	9
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	25	5
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	3	5
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	16	37
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	40	28
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	11	6
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Слобідське	12	30
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Слобідське	9	11
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Слобідське	36	5,7,14
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Слобідське	54	1
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Слобідське	49	4
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Печеніжинське	18	9
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Печеніжинське	41	6
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Печеніжинське	1	6,9
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Печеніжинське	3	10
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	26	8х
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Чернелицьке	27	15х
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Отинійське	12	2,7х
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Отинійське	4	9
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Заболотівське	15	27
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Заболотівське	27	21
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Заболотівське	28	33
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Заболотівське	10	31
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Заболотівське	11	6
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Дорівське	10	3,4,6,7, 8
Підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i>	Білоославське	57	8
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Отинійське	10	5
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Чернелицьке	28	3х
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Чернелицьке	31	6х
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Отинійське	4	12х
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Слобідське	35	6
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Слобідське	53	11
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Шепарівське	12	6
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Чернелицьке	54	16
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Чернелицьке	6	8
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Чернелицьке	11	30
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	14	1
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	23	18
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	19	4
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	1	9

Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	2	8,19
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	11	2
Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>	Заболотівське	10	30
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Чернелицьке	28	3х
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Чернелицьке	10	21
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Печеніжинське	29	3
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Печеніжинське	44	15
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Печеніжинське	4	7
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Поляницьке	21	1-7, 10-13
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Поляницьке	22	1-20, 22-26
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Поляницьке	23	1-19
Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>	Поляницьке	24	1-23
Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i>	Печеніжинське	24	7
Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i>	Чернелицьке	18	12
Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i>	Заболотівське	23	17
Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i>	Заболотівське	29	2
Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i>	Чернелицьке	16	20
Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i>	Чернелицьке	39	1
Сон лучний	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Чернелицьке	24	9
Сон лучний	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Чернелицьке	6	8
Сон лучний	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Чернелицьке	17	2
Гніздівка звичайна	<i>Neottia nidus-avis</i>	Отинійське	34	1
Горицвіт весняний	<i>Adonis vernalis</i>	Чернелицьке	24	13х
Ясенець білий	<i>Dictamnus albus</i>	Чернелицьке	39	1
Тис ягідний	<i>Taxus baccata</i>	Печеніжинське	1- 3,6,7,15,1 6	
Квітохвісник Арчера	<i>Anthurus archeri</i>	Заболотівське	20	8
Квітохвісник Арчера	<i>Anthurus archeri</i>	Заболотівське	21	19
Кумка жовточервона	<i>Bombina variegata</i>	Заболотівське		
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	36	2
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	50	19
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	25	8
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	40	6
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	48	3
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Печеніжинське	12	3,4

Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Слобідське	23	4
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Слобідське	12	25
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Слобідське	42	1
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Слобідське	37	6
Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>	Слобідське	36	28
Тритон карпатський	<i>Lissotriton montandoni</i>	Заболотівське		
Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i>	Чернелицьке		
Полоз ескулапів	<i>Zamenis Longissimus</i>	Чернелицьке	16	12
Полоз ескулапів	<i>Zamenis Longissimus</i>	Слобідське	34	19
Бражник мертва голова	<i>Acherontia atropos</i>	Заболотівське		
Жук олень	<i>lucanus cervus Linnaeus</i>	Печеніжинське		
Жук олень	<i>lucanus cervus Linnaeus</i>	Заболотівське		
Кажани		Слобідське	19	17
Кажани		Слобідське	42	1
Кажани		Слобідське	1	1
Кажани		Слобідське	35	14
Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>	Чернелицьке	17	12
Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>	Чернелицьке	18	4
Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>	Чернелицьке	28	22
Лелека чорний	<i>Ciconia nigra</i>	Заболотівське	27	19
Дятел зелений	<i>Picus viridis Linnaeus</i>	Заболотівське	18	17
Дятел зелений	<i>Picus viridis Linnaeus</i>	Заболотівське	12	15
Лунь польовий	<i>Circus cyaneus</i>	Отинійське		
Сова довгохвоста	<i>Strix uralensis Pallas</i>	Заболотівське	27	17
Голуб-синяк	<i>Columba oenas Linnaeus</i>	Заболотівське	23	19
Видра річкова	<i>Lutra lutra</i>	Заболотівське		
Кіт лісовий	<i>Felis silvestris Schreber</i>	Заболотівське		
Кіт лісовий	<i>Felis silvestris Schreber</i>	Печеніжинське		
Рись європейська	<i>Lynx lynx</i>	Печеніжинське		

Рись європейська	Lynx lynx	Микуличинське	20	6,9,12,13
Глушець	Tetrao urogallus	Поляницьке	35	5,9,10,11
Глушець	Tetrao urogallus	Поляницьке	36	4,5,6
Глушець	Tetrao urogallus	Поляницьке	37	1,2,3,6,7,11,12,13,14,15
Глушець	Tetrao urogallus	Поляницьке	38	18,19,21,25
Ведмідь бурий	Ursus arctos	Микуличинське	15	15,25
Ведмідь бурий	Ursus arctos	Микуличинське	20	9,12,13,23
Ведмідь бурий	Ursus arctos	Микуличинське	19	1

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

5. Природоохоронні заходи

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- Затвердження переліку особливих цінностей для збереження на території Коломийського надлісництва та режиму охорони в них;

- Затвердження переліку рідкісних та зникаючих видів, та режиму їх охорони» по Коломийському надлісництву;

- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Коломийського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та поліпшення якісного складу лісів, проведення інших рубок та робіт, пов'язаних і не пов'язаних із веденням лісового господарства.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Водних об'єктів і узбережних зон.

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.

- Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.

- Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.

- Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

У надлісництві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною Смарагдової мережі України.

Коротка характеристика території	
Dnistrovskyi Regional Landscape Park	UA0000114
Hutsulshchyna	UA0000033
Carpathian National Nature Park	UA0000014

Репрезентативні ділянки.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісгосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.

- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів	Хто проводить
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Лісничі, помічники лісничих, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Лісничі, помічники лісничих, зацікавлені сторони
Проведення обмеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Лісничі, помічники лісничих, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	лісничі
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Адміністрація надлісництва

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Коломийського надлісництва виділені і охороняються особливі цінності для збереження (ОЦЗ), загальна площа яких складає 9817,6 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 3489,8га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 1077,5 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 5192,3 га.

ОЦЗ 5: Потреби громад. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад у засобах для існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів – 13,2 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 44,8 га.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до усіх типів лісу по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ
- Закон про природно-заповідний фонд України

- Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності надлісництва;
- Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводиться із залученням фахівців лісозахисту і лісprojektу.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності.

Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

На території надлісництва, при господарюванні, можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний у інших випадках вплив кваліфікується як значний);

- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;

- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглий території вплив кваліфікується як суттєвий);

- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям (у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ);

- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;

- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по надлісництву);

- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які зменшать, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих заходів;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: помічник начальника, лісничі, помічники лісничих, майстри лісу.

6. План господарських заходів

Головне користування

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок на включені та виключені з розрахунку рубок головного користування за даними лісовпорядкування.

На ревізійний період лісовпорядкуванням проектується суцільний та поступовий спосіб рубки у відповідності з «Правилами рубок головного користування України», К., 2010.

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Щорічні обсяги рубок головного користування проектуються згідно наказу «Про затвердження розрахункових лісосік для постійних лісокористувачів Івано-Франківської та Сумської областей» № 591 від 23.12.2010 р.

Розрахункова рубок головного користування лісосіка запроектована лісовпорядкуванням

Коломийське надлісництво	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах										
		хвойно-му	в тому числі за госпсекціями		твердо-листя-ному	в тому числі за госпсекціями			м"яко-листя-ному	в тому числі за госпсекціями		
			ялице-вою	ялино-вою		дубо-вою	буковою	грабо-вою		березо-вою	осико-вою	чорно-вільхо-вою
	79150	33190	7310	25880	43590	9530	28870	5190	2370	1950	260	160

Приймаючи розрахункову лісосіку лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереження умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зрубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку

будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Рубки формування та оздоровлення лісів

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла обсяги рубок догляду.

Для підтвердження правильності запроектованих обсягів рубок догляду введено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Неповне охоплення рубками догляду насаджень пояснюється не призначенням освітлення і прочищення в насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, крім мішаних соснових насаджень, як передбачено протоколом першої лісовпорядної наради.

Запроектований щорічний обсяг рубок формування і оздоровлення лісів, заходів пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства наведений у таблиці:

Вид рубок	Разом по надлісництву			
	Площа, га	Стовбурний запас, тис.м ³	Запас ліквідної деревини, тис.м ³	Запас ділової деревини, тис.м ³
Освітлення	200	1,39	-	-
Прочищення	270,3	2,81	0,04	-
Проріджування	143,4	2,45	1,99	0,18
Прохідне рубання	263,9	7,45	6,66	1,5
Санітарна рубка вибіркова	344,5	7,385	6,37	2,5

Санітарна рубка суцільна	6,9	1,92	1,69	0,85
Рубки, пов'язані з реконструкцією насаджень	-	-	-	-
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	-	-	-	-
РАЗОМ	1228,7	23,405	16,75	5,03

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Запроектована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

Обсяги запроектованих основних видів робіт

Найменування робіт, заходів	Один виміру	План I Квартал	План II Квартал	План III Квартал	План IV Квартал	Разом
		обсяг	обсяг	обсяг	обсяг	обсяг
Рубки формування і оздоровлення лісів						
Рубки догляду за лісом, усього, у тому числі:	га	128,0	251,5	295,6	227,9	903,0
	куб.м загал.	4211,0	7324,0	8018,0	6854,0	26407,0
	куб.м ліквідна	3753,0	5567,0	6056,0	5544,0	20920,0
	куб.м ділова	1134,0	2301,0	1860,0	1760,0	7055,0
освітлення	га	0,0	35,0	43,0	26,0	104,0
	куб.м	0,0	371,0	448,0	257,0	1076,0
прочищення	га	0,0	55,0	62,0	31,2	148,2
	куб.м	0,0	696,0	798,0	432,0	1926,0
проріджування	га	11,0	30,0	44,4	32,5	117,9
	куб.м загал.	170,0	793,0	1142,0	949,0	3054,0
	куб.м ліквідна	170,0	705,0	1004,0	860,0	2739,0
	куб.м ділова	0,0	225,0	315,0	295,0	835,0
прохідні рубки	га	117,0	131,5	146,2	138,2	532,9
	куб.м загал.	4041,0	5464,0	5630,0	5216,0	20351,0
	куб.м ліквідна	3583,0	4862,0	5052,0	4684,0	18181,0
	куб.м ділова	1134,0	2076,0	1545,0	1465,0	6220,0
Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, усього, у тому числі:	га	187,9	349,0	197,9	226,2	961,0
	куб.м загал.	5114,0	7687,0	4693,0	5461,0	22955,0
	куб.м ліквідна	4359,0	6710,0	4083,0	4684,0	19836,0
	куб.м ділова	1826,0	1363,0	1314,0	1136,0	5639,0
1. Санітарні рубки, усього, у тому числі:	га	187,9	349,0	197,9	226,2	961,0
	куб.м загал.	5114,0	7687,0	4693,0	5461,0	22955,0
	куб.м ліквідна	4359,0	6710,0	4083,0	4684,0	19836,0
	куб.м ділова	1826,0	1363,0	1314,0	1136,0	5639,0
вибіркові санітарні	га	187,9	349,0	197,9	226,2	961,0
	куб.м загал.	5114,0	7687,0	4693,0	5461,0	22955,0
	куб.м ліквідна	4359,0	6710,0	4083,0	4684,0	19836,0
	куб.м ділова	1826,0	1363,0	1314,0	1136,0	5639,0
суцільні санітарні	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0

	куб.м ділова					0,0
2. Лісовідновні рубки	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
3. Рубки переформування	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
4. Рубки, пов'язані з реконструкцією деревостанів	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
5. Ландшафтні рубки	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
6. Інші заходи з формування і оздоровлення лісів	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
7. Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства,	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
в тому числі: ліквідації захаращеності	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
Усього по підрозділу	га	315,9	600,5	493,5	454,1	1864,0
	куб.м загал.	9325,0	15011,0	12711,0	12315,0	49362,0
	куб.м ліквідна	8112,0	12277,0	10139,0	10228,0	40756,0
	куб.м ділова	2960,0	3664,0	3174,0	2896,0	12694,0

<i>Заготівля деревини в порядку рубок головного користування</i>						
Заготівля деревини,всього	га	63,5	73,1	72,1	65,5	274,2
	куб.м загал.	11871,0	13244,0	12010,0	12925,0	50050,0
	куб.м ліквідна	10518,0	11756,0	10732,0	11538,0	44544,0
	куб.м ділова	4662,0	5228,0	4561,0	5412,0	19863,0
в т.ч. поступові	га	50,9	57,4	60,5	54,2	223,0
	куб.м загал.	8201,0	8764,0	8749,0	9665,0	35379,0
	куб.м ліквідна	7358,0	7886,0	7832,0	8688,0	31764,0
	куб.м ділова	3461,0	3779,0	3929,0	4468,0	15637,0
з них кінцевий прийом	га	49,9	45,1	49,0	54,2	198,2
	куб.м загал.	8147,0	7555,0	7759,0	9665,0	33126,0
	куб.м ліквідна	7308,0	6786,0	6932,0	8688,0	29714,0
	куб.м ділова	3461,0	3388,0	3678,0	4469,0	14996,0
в т.ч. вибіркові	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
в т.ч. комбіновані	га					0,0
	куб.м загал.					0,0
	куб.м ліквідна					0,0
	куб.м ділова					0,0
в т.ч. суцільні	га	12,6	15,7	11,6	11,3	51,2
	куб.м загал.	3670,0	4480,0	3261,0	3260,0	14671,0
	куб.м ліквідна	3160,0	3870,0	2900,0	2850,0	12780,0
	куб.м ділова	1201,0	1449,0	632,0	944,0	4226,0

Побічні лісові користування відповідно до Рішення на погодження лімітів на спеціальне використання лісових ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів щорічно Розпорядженням голови Івано-Франківської ОДА.

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних клімато-регулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Санітарні рубки і ліквідація захаращеності

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроектовано проведення вибіркових санітарних рубок.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Інші заходи з формування і оздоровлення лісів

Поодинокі дерева проектується до рубки під час головного користування та санітарних рубок.

Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проектується лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду, а також вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводити шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті наступні: для бука лісового - 6 років, дуба звичайного - 6 років, ялини європейської - 5 років.

Створення лісових культур передбачається в загиблих насадженнях, рідколіссях - 10 років, на лісосіках суцільних рубок - в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесе рослинністю лісових ділянок (галявини, пустирі).

Термін заліснення встановлюється 5 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 2 роки.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і згідно технологічних схем, природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід, тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами» ухвалені секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроектованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами.

Протягом перших 4-х років за лісовими культурами кратного догляду за схемою 3-2-2-1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесова сіянцями дворічного віку.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

У надлісництві є такі види побічних користувань: збір грибів і ягід, заготівля новорічних ялинок.

Діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості.

Територія одиниці господарювання не забруднена радіонуклідами.

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність підприємства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці,

де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки розробляється оцінка можливого негативного впливу лісогосподарського заходу на навколишнє середовище та складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),

площа лісосіки,

об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,

розташування, ґрунти і рельєф,

відстань трелювання і вивезення деревини,

спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На підприємстві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Husqvarna, STIHL.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ – 1221.2 та МТЗ - 82.1 , обладнаних трелювальними лебідками.

Тип тракторів – колісні універсальні класу 2 і 1,4.

Марка двигуна тракторів МТЗ – 1221.2 Д-260 двигун дизельний шестициліндровий з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -7,12 л. та номінальною частотою обертів 2100 об/хв. МТЗ-82.1 Д-240/ 243, двигуни дизельні чотирьохциліндрові з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/хв.

Потужність МТЗ-1221.2, кВт (к.с.) – 96 (130), МТЗ – 82.1 кВт (к.с.) – 60 (81).

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	Одиниця виміру	Трактори	
		МТЗ-1221.2	МТЗ-82.1
Габаритні розміри: довжина	м	4,5	3,93
ширина		2,3	1,97
висота		2,85	2,47
Дорожній просвіт (кліренс), мінімальний під заднім мостом	см	62	47
Конструктивна вага	тонна	5,73	4,0

Колія трактора регульована	см в межах	передні колеса 154-209 задні колеса 153-215	передні колеса 120-180 задні колеса 135-180
Витрати палива	г/кВт год.	226	229

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються на підприємстві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух лісопродукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання,
- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням.
- комбінований

Спалювання забороняється проводити в пожежно-небезпечний період, та в місцях природного поновлення

Вивезення деревини з верхніх складів лісництв на нижній склад проводиться сортиментами, автомобілями Урал 4320, Урал 43202, Урал 5557 обладнані гідроманіпуляторами.

7. Моніторинг лісів

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цілі господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання плану та завдань для Коломийського надлісництва
- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісо місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісозахисту і ліспроекту;

Дотримання вимог:

- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісгосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, та інші.

Особливі цінності для збереження.

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Ця програма розроблена на виконання критерію 9 FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду підприємства, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На

підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами підприємства за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ.

Оперативний моніторинг.

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомо-шкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе помічник начальника надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів, лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є лісничі та помічники лісничих, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є, лісничі та помічники лісничих діяльність яких координується безпосереднім начальником та помічником начальника надлісництва.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як працівниками надлісництва, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти лісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ 4-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріали можуть бути надані за запитом, в загальний доступ не викладається.

8. Соціальні аспекти

Коломийське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у

працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить 239 чол., в тому числі жінки 8 осіб. На підприємстві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про гендерну політику надлісництва.

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку.

Зона діяльності надлісництва розташована на території 24 місцевих громад (Коломийська, Нижньовербіжська, Гвіздецька, Матіївецька, Заболотівська, Снятинська, Коршівська, Отинійська, Тлумацька, Обертинська, Печеніжинська, Чернелицька, Городенківська, Олешанська, П'ядицька, Яблунівська, Космацька, Косівська, Кутська, Рожнівська, Делятинська, Яремчанська, Ланчинська, Переріслянська). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем,

їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Коломийське надлісництво

78218, Івано-Франківська область, Коломийський район,

село Нижній Вербіж, вулиця Дружби, будинок 18

з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00,

обідня перерва з 12-00 до 13-00,

або на електронну пошту kolomyiske.lq@e-forest.gov.ua

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чие життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торгівельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чий

інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до підприємства стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чиї інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно до підприємства (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чиї інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чиї інтереси зачеплено.

Права місцевих громад:

Визнання та підтримання законних прав (інформування):

щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;

щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;

щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;

щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

Можливості місцевих громад (інформування):

щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

Встановлення прав місцевих громад (залучення):

у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території філії та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорюються; засобів, за допомогою яких законні права та

права, які оспорюються, розглядаються філією; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

до визначення філією можливостей місцевого соціально-економічного розвитку.

Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

Механізм вирішення спорів (залучення):

до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;

-до контролю господарської діяльності надлісництва;

зادля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

Захист місць особливого значення (залучення):

до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

Права зацікавлених сторін.

Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

зобов'язань надлісництва щодо дотримання FSC[®] принципів і критеріїв;

до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

щодо природних небезпек властивих конкретній території.

Процеси планування і моніторингу (залучення):

за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності філії на громади, чий інтереси зачеплено.

Механізм вирішення спорів (залучення):

у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

Захист місць особливого значення (залучення):

у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ:

до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

- в офіційних друкованих виданнях;
- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;
- на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді

друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чиї інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва лісового господарства за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

- висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));

- звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

- звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

Джерела інформації:

- друковані видання;
- веб-сайт у мережі інтернет;
- інформаційні стенди;
- телебачення;
- радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої

влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);
- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;

- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування філіями лісового господарства процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чий інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництвом лісового господарства у такому статусі (як зацікавлених або тих, чий інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити філії в рамках формування таких списків;

- повідомити надлісництво лісового господарства про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;

- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення філії лісового господарства;

- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом лісового господарства заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;

- у рамках організованих надлісництв лісового господарства консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної взаємодії з філією та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залучені зацікавлених сторін для Коломийського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнених угод

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому вигляді здійснюється реєстрація листів, звернень у «Журналі звернень громадян», та робиться відмітка щодо їх розгляду. Протоколи, рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, які зберігаються 5 років у надлісництві.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Коломийське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Коломийського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників,

відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Коломийське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Коломийське надлісництво здійснює розміщення інформації на сайті надлісництва, а також подає відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення, повідомлення на радіо.

Начальник

Коломийського надлісництва

Андрій СМІЧИК